

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani Zadrुžne zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne
vračajo. — Cene inseratov po 20 h od enostopne petit-vrste, za
večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 25. novembra 1904.

Poštno-hran. št. 864.846

ZADRUGA

Suša in pomanjkanje krme.

*A. Vsem našim zadrugam v krajih,
kjer je pomanjkanje krme.*

Malo ne v vseh zadnjih številkah našega lista bavili smo se s tem predmetom ter dali pač zadostna pojasnila in navodila.

V zadnji številki pozivali smo tudi vse zadruge v krajih, ki so trpele vsled suše, da nam naznanijo, koliko in kako krmilo bodo rabile.

K temu dostavljamo:

„Splošna zadrुžna zveza“ na Dunaju je po naročilu c. kr. poljedelskega ministerstva že pričela z nakupom sena.

Pozivamo torej zadruge, ki nujno rabijo seno, da nam to takoj naznanijo in navedejo seveda koliko.

Tovornina se bode plačala z onih 500.000 K, koje je dala vlada kot prvi znesek v pomoč proti bedi.

Seno mora naročnik, oziroma naročujoča zadruga — pri prijemu takoj plačati — in tudi tovarnino, — koje si pa pri računu takoj odtegne, tovarni list pa kar nam dopošlje.

Ker je popolnoma izključeno, da bi cena sena pozneje — v hudi zimi — mogla pasti, nujno pozivamo vse zadruge, da nam ta-

koj naznanijo, koliko sena — a tudi drugih krmil — da rabijo.

Znesek, ki ga je vlada določila v pomoč proti pomanjkanju krme, — ni velik — in vrh tega se bode oziralo najprej na prva naročila — kdor prej pride, prej melje — naše zadruge toraj naj ne odlašajo.

Samo ob sebi je umevno, da morejo krmila dobiti le kmetovalci-živinorejci in jamči naročnik, da se ne pripetijo kake zlorabe.

*B. Vsem našim zadrugam v krajih,
kjer ni pomanjkanja krme.*

V okolišu naše zveze so pa tudi kraji, kjer suša ni škodila, kjer imajo toraj krmo in jo morejo tudi prodati.

Zadruge v takih krajih naj takoj pozvejo pri svojih članih — a tudi pri nečlanih, koliko krme, kakšne krme in po kateri ceni — bi se dobilo, kar nam naj takoj naznanijo, da se pokupi, saj bi bilo jako nepraktično, če bi privržali od drugod krmo.

Krmo, ki jo dobimo, v lastnem okolišu, porabimo seveda za bedne kraje v našem okolišu t. j. na Kranjskem, Primorskem in tudi v Dalmaciji — in če dobimo več, ko rabimo, pa oddamo v druge dežele — in še le primankljaj se bode dobil od drugod.

Pripomnimo še, da moremo preskrbeti v to svrhu stiskalnice sena.

Naše vinorejske zadruge in dolžnost zadrug in zadrugarjev napram njim.

V okolišu naše zveze, ki obsega Dalmacijo, Goriško, Istro, slov. Koroško, Kranjsko in slov. Štirska je vinoreja velikega, po nekod celo glavnega gospodarskega pomena.

Ni toraj čuda, da je posvetilo zadrुžništvo tej panogi svojo pozornost.

Sicer se še ni premnogo storilo, kar moremo le s tem opravičevati, da je pri nas zadrुžništvo še le v razvoju, a nekaj vinorejskih zadrug pa vendar že imamo, bodi si, da je vinoreja in kletarstvo edini predmet njihovega delovanja, ali pa da se poleg drugih poslov tudi z vinarstvom bavijo.

Če hočemo, da bode naša gospodarska organizacija popolna, moramo takim zadrugam posvetiti precej našega delovanja in skrbeti, da se v vseh pripravnih vinorejskih krajih ustanovijo vinorejske zadruge, s čim bode jako ustrezno vinorejcem samim a tudi odjemalcem.

A naše delo bi bilo pač le polovično, če bi skrbeli le za ustanovitev vinorejskih zadrug, pa bi se ob enem ne brigali, kam da naj zadruga vino oddajajo.

Ni naš namen, se ozirati samo na to, da dobivajo vinorejsko zadruga dobre odjemalce, — naš namen je, opozoriti na dolžnost, ki jo imajo naše zadruga in vsi zadrugarji napram vinorejskim zadrugam. Dolžnost, ki jo menimo, nam nalaga zadruga disciplina in pa splošni gospodarski oziri.

Mnogo naših zadrug nakupuje za svoje člane vina i. s. lahko rečemo, da se gre pri tem za velike množine.

Tudi kupujejo pojedini člani naših zadrug vina.

Take zadruga in zadrugarje pozivamo, da se ozirajo pri nakupovanju vin v prvi vrsti na naše vinorejske zadruga.

Že imamo v vseh vinorejskih pokrajinah našega okoliša vinorejske zadruga, toraj se more dobiti pri zadrugah, štajarska, dolnjska, ipavska, isterska, dalmatinska kapljica.

Vsaka pojasnila dajemo rade volje mi ali pa „Gospodarska zveza“ in se nam naj naznanijo tudi morebitne pritožbe o nedostatkah ali predlogi — ter bomo skrbeli, da se nedostatki odpravijo a dobri predlogi izpeljejo.

Prva zadruga tovarna za umetni kamen v Avstriji.

Več meščanov trga Macen na Nižje Avstrijskem je ustanovilo zadruga, na koje čelu stoji grof Ernest Kinsky, ki je sam podpisal deležev za K 100.000. Izdelovati hočejo po nekem na Nemškem patentovanem načinu opeko za zidanje in sicer iz apna in dobrega, ostrega (srstečega) peska. Apno in pesek se zmešata in s paro močno stisneta v najraznovrstnejše oblike. Opeka je sive barve, je proti vlagi zelo malo občutljiva, kar dela stavbe suhe in prihrani

še vnanji omet. Koliko je pri nas še ilovnatga sveta, kjer bi z domačim denarjem lahko napravili večja zadruga podjetja za žganje raznovrstne opeke, ki je zdaj za drag denar naročamo od drugodi, da celo iz Dunaja (nedavno je cela vas, ki je pogorela, dobivala strešno opeko iz dunajske „Wienerberger“ opekarne). Kolika nesmisel, ko bi lahko doma iz srebra (ustanovna glavica) in ilovice kovali cekine. Isto velja o pesku in apnu, ki je marsikje na razpolago v dobri kakovosti, samo uporabiti ga je treba.

Mlekarstvo v Avstriji.

Vseh mlekaren je bilo koncem l. 1903 v naši državi 1707, dočim jih je bilo 1902 le 1639, torej jih je nastalo novih — 68. Prirastlo jih je največ na Nižjeavstrijskem in sicer celih 73, tedaj več nego znaša celoskupna pomnožitev vseh mlek. zadrug v Avstriji (nekaj jih je preminulo). V ostalih kronovinah ni bilo v mlekarstvu imena vrednega napredka. Na Češkem sta nastali 2, na Gališkem 4, na Kranjskem 2 novi mlekarni. Vsega skupaj štejejo:

Češko 60 mlekaren (44 čeških, 16 nemških), Moravsko 103 mlekaren (88 čeških, 15 nemških), Šlezija 16 mlekaren, Galicija 34, Bukovina 2, Spodnje Avstrijsko 217, Gorenje Avstrijsko 11, Solnograško 1, Štajersko 9, Koroško 6, Kranjsko 42, Primorsko 58, Tirolsko 872, Predarlberško 276.

Poleg tega je na Tirolskem in Predarlberškem velika množina manjših planinskih mlekarnic, ki predelajo na dan samo po 50 do 100 l mleka. Zasebnih mlekaren so našli 234, največ v češkem delu deželnega kulturnega sveta za Češko (122).

Danske zadruga klavnice.

Na Danskem imajo 27 zadruga klavnice, ki se pečajo z izvažanjem svinjskega mesa in

štejejo 66.400 udov. Največja taka zadruga je v Koldingu; ima 7250 udov in je zaklala pred dvema leti (1902) 67.025 prascev, naravnost ogromno število. V razliki od nemških takih podjetij, ki imajo bolj komplicirano delovanje, so zadovoljne danske zadruga klavnice s tem, da osolijo in pripravijo obe prašičji polovici ter glavo in noge in jih pošljejo naprej. Kar je ostankov, to oddajajo bližnjim krajem kot sveže meso, ozir. kot klobase nižje vrste. Ščetine, ki odpadejo kakor tudi blato iz črev in pod. reči vzemo zadruga klavnice kot gnoj nazaj, kri s posebnim mešalnim strojem pomešajo z melaso in otrobi ter to po zimi lahko in dobro prodajo kot krmilo. Uprava danskih kmečkih zadruga klavnice je tedaj mnogo bolj enostavna od one podobnih zadruga klavnice podjetij na Nemškem, ki deloma oddajajo sveže meso konsumentom, deloma pa tudi izdelujejo razno trpežno blago iz mesa in klobase. In v Avstriji in pri nas na Slovenskem o takih zadrugah še nič ne vemo in zdi se nam kot bi čuli pripovedovati krasne bajke o deveti deželi, ko se nam popisuje življenje in delovanje danskega kmeta. Žalostno!

Največ pa smo si sami krivi, ker nimamo nič poguma in podjetnosti in te je v prvi vrsti potreba pri omenjenih zadrugah. Kvišku torej!

Vpis „Zadruga zveze“ v zadruga klavni register.

Kakor znano, sklenila je naša zveza na skupščini dne 10. decembra 1903 premembo svojih pravil, koja prememba se je nanašala tudi na ime, ker se je prejšnje ime „Gospodarska zveza“ spremenilo v „Zadruga zveza“.

Seveda smo se ozirali pri premembi strogo na zakone, nam toraj niti na misel ni prišlo, da bi se nam delale težkoče pri registriranju premembe — in smo

se mogli le smehljati, ko so se začeli oglašati naši prijatelji, med temi taki, ki mislijo, da so veliki zadrugarji, s svojimi mnenji, ki so se pa vsa družila v eno glavno zahtevo, da mora „Gospodarska zveza“ likvidirati, in da se njena sprememba v „Zadružno zvezo“ ne more vpisati v zadružni register.

Ker nismo verjeli, da je narokovala taka mnenja nenaklonjenost do nas, smo smatrali mnenje za plod velike nevednosti v zadružnih rečeh.

Na to smo prejeli sklep ljubljanskega deželnega sodišča, ki je vpis res odklonilo, proti čemur smo se seveda takoj pritožili.

Seveda je c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu našemu rekurzu ugodilo in se je prememba naših pravil registrovala že meseca februarja 1904.

In naši prijatelji so začeli markirati veliko začudenje in še danes ne morejo uvideti, zakaj da se je „Zadružna zveza“ vpisala v zadružni register.

Ker je mogoče, da se pri komu skriva za začudenjem res opravičena ukaželnost — mi pa sovražimo nevednost — priobčujemo naslednje sklep c. kr. višjega deželnega sodišča v Gradcu, s kojim je ugodilo našemu rekurzu:

C. kr. višje deželno sodišče v Gradcu II. senat je vsled rekurza „Gospodarske zveze v Ljubljani, reg. zad. z omejeno zavezo“ proti sklepu c. kr. dež. sodišča v Ljubljani od 5. jan. 1904 opr. št.

Firm. 30
Gen. II. 96/11, s katerim se je od-
bila njena prošnja za vpis izpre-
membe pravil, sklenjene na obč-
nem zboru od 10. decem. 1903.,
v zadružni register, storila ta-le
s k l e p.

Rekurzu se ugoti ter izpodbi-
jani sklep tako izpremeni, da se
dovoljuje pri firmi: „Gospodarska
zveza v Ljubljani, registrovana za-
druga z omej. zavezo“ — „Volks-
wirtschaftlicher Verband, registrierte

Genossenschaft mit beschränkter
Haftung“ — vpis na izrednem
občnem zboru od 10. decem. 1903
sklenjene izpremembe zadružnih
pravil v zadružni register; zajedno
se c. kr. deželnemu sodišču v
Ljubljani nalaga oprava tega vpisa
in sosebno postavni razglas izpre-
membe pravil ter obvestitev reku-
rentinje pa tudi politične oblasti
in c. kr. finančne prokurature.

R a z l o g i.

Ni moči potrditi mnenju prve
inštanice, da je izprememba pravil
zadela bistvene točke zadružne
pogodbe n. pr. firmo in predmet
podjetja, članstvo in zadružne de-
leže, jamstvo itd. in sicer v takem
obsegu, da se ne da spoznati kon-
tiniteta prejšnjega podjetja in se
mora po pravici trditi, da se je
ustanovila na mesto prejšnje za-
druge čisto nova. Natančno pri-
merjenje izpremenjenih in novih
pravil ne pokazuje nikakršnih ta-
kih temeljnih in jedrnatih razlik,
da bi se hilo bistvo dosedanje za-
druge docela izpremenilo in da bi
se nje kontinuiteta ne mogla spo-
znati.

Predmet in smoter podjetja sta
v glavni stvari in v bistvu ostala
ista. Kakor je bila zadruga po
dosedanjih pravilih v glavnem zna-
čaju zadružna zveza, tako je ostala
tudi po novih pravilih; razlika
med obema je le ta, da so dose-
danja pravila poleg glavnega pred-
meta in glavnega smotra, ki sta
dajala zadrugi baš značaj zadružne
zveze, obsegala tudi res precejšnje
število stranskih poslovanj in stran-
skih smotrov. Če so se ti izločili,
je bilo to le umestno ali vsaj že-
leti je bilo, ker ni bilo jamstva,
da se ne bodo vzpenjali čez meje
edine pripomoči v dosego zadruž-
nega namena. V novih pravilih so
te stranske agende in stranski
smotri izločeni in s tem je prejšnji
glavni predmet in glavni smoter
zadruge, naslanjajoč se na dolo-
čila in predpise § 3. zakona od
10. junija 1903. št. 133 drž. zak.,

kot sedanji edini predmet in smo-
ter podjetja točno preciziran in
ustanovljen. S tem se strinja tudi
nova označba zadružne firme:
„Zadružna zveza“, ki jasneje iz-
raža dosednji edini značaj zadruge
kot zveze več zadrug, — kar je
bila v bistvu in glavni stvari tudi
dosedaj — kakor je izražala do-
sedanja zadružna firma: „Gospo-
darska zveza“, prejšnji glavni
značaj in glavni smoter zadruge.
Z izpremembo pravil v tej smeri
se ni nič izpremenil dosednji
pravni subjekt, ostal je marveč
isti. Izprememba pravil glede član-
stva in zadružnih deležev pa je
le potrebna posledica tega, da sta
se predmet in smoter podjetja ute-
snila. Z označeno izpremembo se
uvažuje le-ta utesnitev, ne da bi
se kontinuiteta dosedanjega pod-
jetja pretrgala.

Enako neizogibna posledica te
utesnitve so tudi določila o raz-
družbi onih dosedanjih članov za-
družne zveze, ki se zdaj izločijo
iz zveze. Te razdružbe pač ni pri-
ličiti likvidaciji. Zvezin občni zbor
pa se mora ob izpremenjanju pra-
vil gotovo smatrati upravičenim
do take izločitve, naj si tudi v
tem oziru v dosedanjih pravilih
ni bilo ničesar določenega, ker je
gotovo opravičen skleniti, da se
dosedanji obseg poslovanja utesne,
ne da bi moral v to svrhu skle-
niti razdružbo zveze in likvidacijo.

Ker je potemtakem rekurz ute-
meljen, se mu je moralo ugoditi
ter izpodbijani sklep v smislu na-
vedb rekurznega sklepa izpremeniti.

V Gradcu, 16. feb. 1904.

Scheuchenstuel m. p.

Denarni promet.

Na tekoči račun so nam vposlale
sledenice zadruge:

Draga,	h. i. p. (5. 11.) K	1600.—
Preddvor,	„ „ „ „	275.—
Tržič,	„ „ „ „	3000.—
Sinčaves,	„ „ „ „	2000.—
V. Lašče, km. dr.	„ „	684.72
Kropa, žreb. zadr.	„ „	9.97
„ „ „ „	„ „	15.17

Kazaze, h. i. p. (6. 11.) K	400—	Šturije, h. i. p. (12. 11.) K	1600—	Tržišč, h. i. p. (18. 11.) K	1000—
B. Bistrica, " " " (7. 11.) "	2500—	Preddvor, " " " " " "	386—	P. Gradec, " " " " " "	1850—
Krka, " " " " " "	1900—	Sv. Jak. v R., " " " " " "	8000—	Senožeče, " " " " " "	600—
Rečica lj., " " " " " "	4000—	Sorica, " " " " " "	500—	Jesenice, " " " (19. 11.) "	1000—
Planina, " " " (8. 11.) "	1000—	Col, " " " (13. 11.) "	850—	S. Križ p. L., " " " " " "	1000—
Semič, " " " " " "	2000—	Št. Peter, " " " " " "	600—	Selca, " " " " " "	2000—
Srednjava, " " " " " "	1200—	" " " " " " " "	2100—	Trnovo, " " " " " "	5000—
Marnberg, " " " " " "	1000—	Kropa, žreb. zadr. " " " " " "	98 50	Struge, " " " " " "	1000—
Gorje, " " " " " "	2000—	Toplice, h. i. p. " " " " " "	1000—	Senožeče, " " " " " "	500—
Kropa, žreb. zadr. " " " " " "	27 44	Draga, " " " " " "	3800—	V. Lašče, km. dr. " " " " " "	1263 04
P. Gradec, h. i. p. (9. 11.) "	2400—	Trnovo, " " " " " "	8000—	Draga, h. i. p. (20. 11.) "	600—
Smlednik, " " " " " "	70—	Št. Peter, " " " (15. 11.) "	1000—	Št. Peter, " " " " " "	900—
Št. Peter, " " " " " "	15 50	V. Lašče, km. dr. " " " " " "	436 99	Metlika, " " " " " "	10000—
Tunice, " " " " " "	2000—	Kropa, žreb. zadr. " " " " " "	323 66	Kranjskag. " " " " " "	4000—
Cirknica, " " " " " "	3000—	Cirknica, h. i. p. (16. 11.) "	2000—	Rovte, " " " " " "	600—
Staraloka, " " " (10. 11.) "	14 20	Škočijan, " " " " " "	5000—	Črni vrh, " " " " " "	1500—
Toplice, " " " " " "	800—	Preska, " " " " " "	1100—	Zagradec, " " " " " "	1500—
Sv. Lenart, " " " " " "	10000—	Sevnica, " " " " " "	5000—	Borovnica, " " " " " "	2000—
Mengeš, " " " " " "	9 80	Št. Jur p. K., " " " " " "	900—	Leskovic, " " " (21. 11.) "	1000—
B. Bistrica, " " " " " "	3500—	Laško, km. dr. " " " " " "	250—	Št. Jur p. K., " " " " " "	4000—
Kropa, žreb. zadr. " " " " " "	102 90	Št. Jur j. ž. h. i. p. " " " " " "	1000—	Tomaj, " " " " " "	2500—
Cerklje, h. i. p. (11. 11.) "	10000—	Toplice, " " " " " "	1000—	V. Lašče, km. dr. " " " " " "	466 05
D. M. v P., " " " " " "	220—	Gozjd, " " " " " "	2000—	Kropa, žreb. zadr. (22. 11.) "	538 30
Planina, " " " " " "	3200—	Sv. Kunig., " " " " " "	700—	Ig, h. i. p. " " " " " "	2000—
Št. Rupert, " " " " " "	1000—	Srednjava, " " " (17. 11.) "	1800—	Št. Jur o. j. ž. " " " " " "	2500—
Št. Ilj p. T., " " " " " "	1000—	Rova, " " " " " "	1500—	Sv. Ema, km. dr. " " " " " "	200—
Češnjica, " " " " " "	4000—	Borovnica, " " " " " "	2000—	Laško, " " " " " "	170—
Kropa, žreb. zadr. " " " " " "	13 76	Kropa, žreb. zadr. " " " " " "	28 90	" h. i. p. " " " " " "	1500—
Jesenice, h. i. p. (12. 11.) "	3000—	" " " " " " " "	637—	Trnovo, " " " " " "	3000—
Tomaj, " " " " " "	4000—	Staritr. km. h. i. p. " " " " " "	50 30		
Mokronog, okr. p. " " " " " "	585 14	Vipava, " " " " " "	19 80		

VABILO

na

IZVANREDNI OBČNI ZBOR

„Ljudske posojilnice,

registrovane zadruge z neomejeno zavezo“

v Ljubljani,

ki se vrši

v ponedeljek dne 12. decembra 1904 ob 6. uri zvečer

v posojilničnih prostorih v Ljubljani, Kongresni trg št. 2.

Dnevni red:

1. Avtentična razlaga sklepov občnih zborov o namenu posebnega rezervnega zaklada po § 13. pravil in sklepanje v tem.
2. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 21. novembra 1904.

Za načelstvo:

Dr. Iv. Šusteršič,
načelnik.

Josip Šiška,
podnačelnik.

Denarni prometi in bilance.

Badernsko društvo za štednju i zajmove,

registrovana zadruga na neograničeno jamčenje, za treću upravnu godinu 1903.

Zadugara bilo je dne 1. januara 1903 60, pristupilo ih je 9, izstupilo 2, stanje koneem g. 1903 67.

Zadružnih dijelova bilo je dne 1. jan. 1903 K 220, primljeno tekom godine K 36, povraćeno K 8, stanje koncem godine

K 248: odpovedano: 0.

Denarni promet: K 133.340-26.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotov. poč. godine . . .	304	—	Zadružni dijelovi . . .	8	—
Zadružni dijelovi . . .	36	—	Povrač. uložki i zajm.	10.675	77
Uložci i zaj. nam dani . .	27.424	94	Tekući račun . . .	23.298	50
Kapitalizov. interesi . .	1.441	83	Zajm dani zadrugar.	30.436	73
Tekući račun . . .	27.041	24	Interesi . . .	1.745	69
Zajmovi povraćeni . . .	9.088	20	Tiskalice . . .	24	22
Primljeni interesi . . .	1.467	55	Razno . . .	181	54
Pristupnine i razno . . .	165	45	Got. koncem godine	599	36
	66.969	81		66.969	81

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotov. poč. godine . . .	599	36	Zadružni dijelovi . . .	248	—
Zajm. kod zadrugara . .	40.407	90	Uložci i posude . . .	43.969	44
Od interesa dio spada . .			Kapitalizov. interesi . .	1.441	83
na 1903 . . .	352	49	Neizplaćeni troškovi . .	4	—
Tekući račun . . .	4.098	78	Čisti dobitak . . .	341	59
Kapit. kamata istog . . .	255	68			
Invent. 10% odbitka . . .	196	19			
Knjige tisk. 10% odb. . .	64	67			
Predplaćeni interesi . . .	29	78			
na zajm. nam dane . . .					
	46.004	86		46.004	86

Buzetsko društvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na neograničeno jamčenjn.

Zadugara koncem g. 1902 580, u g. 1903 pristupilo 184, izstupio 1, stanje koncem g. 1903 763.

Zadružnih dijelova krajem g. 1902 K 2.324, tekom g. 1903 primljeno K 732, stanje koncem godine 1903 K 3.056;

odpovedano: 0.

Novčani promet: K 475.822-98.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotovina u blagajni . . .			Zajmovi članovom . . .	96.718	98
1. januara 1904 . . .	1.132	06	Vraćeni uložci . . .	50.759	50
Vraćeni zajmovi . . .	18.697	20	Tekući račun . . .	80.078	36
Uložci . . .	123.301	23	Interesi na uložke i		
Tekući račun . . .	87.922	54	isposode: . . .		
Primljeni interesi . . .	7.418	17	a) izdani . . .	2.008	27
Zadružni dijelovi . . .	736	—	b) uglavničeni . . .	4.961	24
Upravni troškovi . . .	700	59	Rezervni fond . . .	222	29
			Zadružni dijelovi . . .	4	—
			Upravni troškovi . . .	1.050	15
			Uložen novac kod		
			drugih zavodov . . .	100	—
			Za nakup pokućstva . .	12	40
			Gotov. 31. dec. 1903 .	3.992	60
	239.907	79		239.907	79

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni . . .			Uložci i isposude . . .	185.040	59
31. decembra 1903 . . .	3.992	60	Zadružni dijelovi . . .	3.056	—
Zajm. kod zadrugara . .	173.575	08	Pretplaćeni kamati . . .	59	77
Zaostali kamati . . .	3.818	84	Rezervni fond . . .	3.320	06
Zaostali kamati na			Čisti dobitak . . .	822	08
tekući račun . . .	211	17			
Utjerivi troškovi . . .	5	20			
Vrijednost rez. fonda . .	3.320	06			
Uložen novac kod					
drugih zavoda . . .	501	—			
Tekući račun . . .	6.649	91			
Inventar . . .	224	64			
	192.298	50		192.298	50

Hranilnica in posojilnica v Kazazah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezom, za tretje upravno leto 1903.

Člani: koncem leta 1902 27, v letu 1903 pristupilo 4, izstopil 1; koncem leta 30; odpovedano; 0.

Denarni promet: K 40.291-05.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži . . .	16	—	Dana posojila . . .	9.700	—
Pristopnine . . .	4	—	Vzdignj. hran. vloge . .	4.928	48
Hranilne vloge . . .	7.845	85	Naložen denar . . .	5.380	—
Vrnjena posojila . . .	600	—	Upr. in uradni stroški .	13	41
Vrnjeni nal. denar . . .	10.613	61	Obr. hr. vlog izplač. . .	9	79
Prejete obr. posojil . . .	572	04	Izplač. deleži glavni . .	10	—
Bukvice . . .	2	75	Obresti deleža . . .	—	40
Prejeti upr. stroški . . .	48	50	Gotov. konec l. 1903 . .	206	89
Plač. doneski rezervi . .	48	50			
Povrnj. upr. stroški . . .	5	52			
Got. začetakom l. 1903 . .	492	20			
	20.248	97		20.248	97

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila . . .	14.880	—	Deleži . . .	132	—
Naložen denar . . .	3.144	07	Dividenda od l. 1903 . .	9	92
Obresti nal. denarja . . .	80	88	Hranilne vloge s ka-		
Inventar zodp. 10% . . .	261	19	pitaliz. obrestmi . . .	18.151	11
Got. koncem l. 1903 . . .	206	89	Predp. obr. posojil . . .	27	29
Zaostale obr. posojil . . .	34	90	Rezervni zaklad . . .	199	51
			Čisti dobiček . . .	88	10
	18.607	93		18.607	93

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom, za enajsto upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 1.750, v upravnem letu prirastla 655, odpadlo 303, stanje koncem leta 2.102 z vplačani deleži v znesku K 11.882—; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 4.883.980 57.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	268 784	82	Deleži	29 220	95
Dopolnilni zaklad . .	131 118	16	Pristojb. v rez. zaklad .	14 206	61
Zamudne obresti . . .	1 435	01	Predujemi	916 291	64
Pristojbina	9 033	17	Hranilne vloge	1 172 478	53
Predujemi	134 223	37	Hranilne obresti . . .	68 241	47
Hranilne vloge	1 720 335	72	Režija	41 803	58
Režija	12 200	75	Troški posojil	399	84
Izposojila	1 068	—	Naloženo V. ods. . . .	33 000	—
Od glavnice na posojilih .	177	91	Gotov. 31. dec. 1903 .	332 695	33
Obresti nal. denarja .	4 905	18			
Gotov. 31. dec. 1903 .	325 055	86			
	2 608 337	95		2 608 337	95

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Predujemi	782 068	27	Deleži	239 563	87
Naloženo V. ods. . . .	33 000	—	Hranilne vloge	547 857	19
Got. koncem l. 1903 .	332 695	33	Gotov. 31. dec. 1902 .	325 055	86
			Čisti dobiček	35 286	68
	1 147 763	60		1 147 763	60

Hranilnica in posojilnica na Ljubnem,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za deseto upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 212, v upravnem letu prirastlo 14, odpadlo 22, koncem leta 204 s vplačanimi 465 deležev; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 589 709 96.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Vrnjena posojila . . .	53 269	28	Dana posojila	79 353	15
Prejete hranil. vloge .	163 686	59	Izplač. hr. vloge . . .	107 212	84
„ posojil. obr.	10 959	48	„ „ obresti	1 040	82
„ upr. stroški	199	79	Upravni stroški	880	14
„ zamud. obr.	366	69	Naložen denar	96 497	17
Vplačani deleži	140	—	Nakupljen inventar . .	117	80
„ vstopnine	48	—	Prehodni zneski	88	51
Vzdignj. nalož. denar .	74 858	83	Za dobre namene	90	—
Prehodni zneski	112	—	Nagrade	46	—
Posestvo	82	—	Izplačani deleži	220	—
Razno	2	93	„ „ dividenda	66	11
Gotov. začetkom leta .	9 239	33	Izplač. obr. deležev . .	1	71
			Posestvo	46	—
			Davki	272	22
			Razno	51	92
			Gotov. 31. dec. 1903 .	26 980	55
	312 964	92		312 964	92

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	188 188	54	Deleži	3 970	—
Zaostale obr. posojil .	3 832	71	Dividende	853	50
Naložen denar	152 252	98	Hranilne vloge s kapitalizov. obrestmi .	368 593	49
Nevzd. % od tega . . .	6 601	91	Predplač. obr. posojil .	631	32
Prehodni zneski	231	13	Rezervni zaklad	6 493	74
Inventar	625	64	Čisti dobiček	2 029	11
Posestvo	3 857	70			
Gotov. 31. dec. 1903 .	26 980	55			
	382 571	16		382 571	16

Oprtaljsko društvo za štednjo i zajmove,

registrovana zadruga na neogračeno jamčenje, za petu upravno godinu 1903.

Zadugara je bilo začetkom godine 209, pristupilo tekem godine 27, odstupilo 4, stanje koncem godine 232 s vplačenim delovima K 928.

Novčani promet: K 49.271 68.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotovina u blagajni 1. januara 1903 . . .	1 012	52	Povraćeni delovi	16	—
Zadružni delovi	108	—	Uložci i zajmovi	4 598	20
Uložci i posude	14 062	94	Zajmovi zadrugarom . .	16 770	57
Povraćeni zajmovi . . .	7 025	10	Kamata	2 591	81
Kamata	2 610	54	Upravni troškovi	322	60
Upravni troškovi sa pristupninom	153	40	Gotovina u blagajni 31. decembra 1903 .	673	32
	24 972	50		24 972	50

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni 31. decembra 1903 .	673	32	Zadružni delovi	928	—
Zajmovi kod zadrug . .	56 532	91	Uložci i posode	59 294	05
Pokućstvo	174	80	Predplaćeni interesi . .	136	47
Zaostali interesi kod dužnika	3 268	87	Rezervni fond 1901 . .	839	84
Tekući račun	820	—	Čisti dobitak	271	54
	61 469	90		61 469	90

Gospodarsko društvo za štednju i zajmove u Rabu,

registrovana zadruga s neomedjenim jamstvom, za upravnu godinu 1903.

Zadugara je bilo početkom g. 1903 75, tekom godine pristupilo 86, istupilo 3, stanje koncem godine 158 s uplaćenim dijelovima K 320.

Novčani promet: K 95.188:80.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Zadružni dijelovi . . .	326	—	Povraćeni zadružni dijelovi . . .	6	—	Novac po blagajni . . .	11.567	18	Zadružni dijelovi . . .	320	—
Štedionički ulozi . . .	49.073	61	Povraćeni ulozi . . .	1.700	—	Viseći interesi . . .	478	41	Ulozi . . .	48.360	30
Kapitalizov. interesi . . .	986	69	Kapitalizov. interesi . . .	986	69	Zajmovi zadrugarom . . .	36.899	89	Čisti dobitak . . .	357	98
Pristupnina . . .	172	—	Izdani interesi . . .	17	51	Inventar, 20% odpisa . . .	92	80			
Primljeni interesi . . .	707	65	Troškovi uprave . . .	118	20						
Povrać. upr. troškovi . . .	87	52	Inventar . . .	58	—						
Vraćeni nam. zajm. . .	1.546	11	Zajmovi zadrugarom . . .	38.446	—						
Viseći interes . . .	478	41	Viseći interesi . . .	478	41						
			Gotov. 31. dec. 1903 . . .	11.567	18						
	53.377	99		53.377	99		49.038	28		49.038	28

Gospodarsko trgovačko društvo u Dobrinju,

registrovana zadruga na ograničeno jamčenje, za upravnu godinu 1903.

Broj članova koncem godine 1903: 115.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Zadružni dijelovi . . .	1.221	—	Izplata robe . . .	3.977	17	Gotovina u blagajni . . .			Zadružni dijelovi . . .	1.220	—
Pristupnina . . .	115	—	Članar. Svezi u Pul . . .	100	—	31. decembra 1903 . . .	732	75	Dug trgov. za robu . . .	1.634	60
Zajam od Dobrinjsk . . .	2.600	—	Namještaj . . .	289	08	Zaliha robe . . .	4.058	11	Dug Dobr. društvu . . .	2.618	42
društva za št. i zaj. . .	1.422	12	Upravni troškovi . . .	258	12	Dužnici za robu . . .	281	77	za šted. i zajmove . . .		
Od prodaje robe . . .			Povrata članarine . . .	1	—	Namještaj, 2% odb. . .	283	28			
			Gotovina u blagajni . . .	732	75	Zadr. dio kod Sveze . . .					
			31. decembra 1903 . . .			u Pulu . . .	100	—			
	5.358	12		5.358	12	Dakle gubitak . . .	17	11			

Kmetijsko društvo pri Sv. Emi,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, za peto upravno leto 1903.

Člani: stanje začetkom leta 584, v upravnem letu prirastlo 2, odpadli 3, koncem leta 583 z vplačanimi deleži v znesku K 1.752—; odpovedano: 0.

Denarni promet: K 53.519:85.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h	Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Got. začetkom l. 1903 . . .	381	89	Izdatki za blago . . .	24.380	25	Inventar, 10% odpis . . .	269	25	Neporavnane fakture . . .	7.999	06
Pristopnine . . .	4	—	Voznina . . .	391	19	Vrednost blaga . . .	14.640	03	Izposojila . . .	9.300	—
Vplačani deleži . . .	1	60	Užitnina, kurjava in . . .	473	01	Terjatve na blagu . . .	4.204	20	Deleži . . .	1.752	—
Prejemki za blago . . .	26.251	37	svečava . . .	280	—	Naložen denar . . .	2	—	Pripisane obresti . . .	389	86
Izposojila . . .	400	—	Upravni stroški . . .	30	72	Predpl. obr. od izpos. . .	21	38	Rez. zaklad 31. dec. . .		
			Uradni stroški . . .	7	88	Gotov. 31. dec. 1903 . . .	557	87	1902, % . . .	229	78
			Davki užitninski . . .	489	12				Rez. zaklad 1. jan. . .		
			Plačane obresti . . .	405	50				1903, % . . .	8	26
			glavnice . . .	4	32				Čisti dobiček . . .	15	17
			Časopisi in inserati . . .	19	—						
			Izplačani deleži . . .	557	87						
	27.038	86		27.038	86		19.694	73		19.694	73

KMETIJSKO BERILO.

Poljedelstvo.

Modrinovo kolobarjenje.

(Mlajši starejšim v pomislek.)

Oče Modrina, istna je, vi ste gospodar natančno tako, kot stoji popisano v knjigi. Kar ste se naučili in prevzeli od svojega očeta, to zvesto hranite in ne pustite najmanjše spremembe zraven. Samo vrata v hiši imajo sedaj ključavnice mesto starih kljuk, kajti s kljukami ni mogoče, kakor pravite, več izhajati, ker prihaja preveč gostov s predolgimi prsti. Trske in celo oljne leščerbe ste tudi že opustili, petrolej ali karmeno olje gori ceneje, daje lepšo luč in veliko menj sitnosti. Starslovanski leseni plug ste tudi spravili na podstrešje med staro šaro, vaši voli in konjički stopajo čileje pred lepim Sakovim plugom iz čistega železa. Mesto stare ovsene brozge, ki so jo pili vaši pradedje, pijete zlato pivo, kadar se vam gabi voda, v mnogih krajih ljubi ljudstvo bolj rujno Božjo kapljico iz trte zvito, a marsikje „žro“ (lastni izraz mnogih prizadetih) človeška bitja mesto vsega družega špirit. Z eno besedo, oče Modrina, marsikaj ste morali, na dobro ali na slabo, vendar le spremeniti. Ljubi čas hiti naprej, časi se spreminjajo („tempora mutantur“ je rekel že rimski kmet, star kot zemlja) in mi se spreminjamo ž njimi. Kdor ne napreduje, nazaduje, se zgubi. Oče Modrina! Tako je, kot sem rekel in to velja posebno za kmete, za vas. Kmetje, ki imajo še danes tropsko gospodarstvo (en del prahe), kmetje, ki bi radi še pridelovali brošč (rastlina za škrbanje in praskanje sukna), ali oblajst (*Isatis tinctoria* rastlina za barvanje sukna. Obe rastlini so v preteklosti mnogo sadili in rabili), danes, ko izdelujejo tovarne lepe krampeže za sukno in je z rudninskimi barvami krasno barvajo, taki kmetje se

potiskajo sami polagoma na podstrešje med staro, neporabno šaro in navadno pride posestvo njihovo prej ali slej na boben. In prav jim je. Zakaj pa se ne ozirajo na čas, v katerem živijo. Mi se moramo ravnati po času, svet se ne bo po nas. Laški pregovor v slovenski obliki se glasi: „Kdor če živeti, se dobro imeti, ta mora svet vzeti, kakor že je.“ (Chi vuol vivere e star' bene, pigli il mondo come viene). Kmetje, ki živijo v krajih, kjer cvete sladkorna industrija, n. pr. po Češkem, sade sladkorno peso, zavržejo staro kolobarjenje, uredijo svoje njive za pridelovanje pese in — dobro jim gre. Pokrajine s zemljo za cikorijo pridelujejo veselo cikorijo itd., z eno besedo, prideluje se, kar da kaj zaslužka, za kar je zemlja pripravna, za kar imamo na razpolago delavne moči, za kar so ugodne podnebne in tržne razmere, a nič več pametni kmetje ne pridelujejo, kar so očetje nekdanj pridelovali in močno gojili.

Marsikje pridelujejo dandanes repo za seme; za seme se skupijo lepi denarci, pravijo, toda ti ljudje nimajo zemlje zato. Pšenico pridelujejo, kjer ni tal zato. Cene prideluje ječmen, in njegovo ječmenovo polje bi bilo komaj dobro za ajdo.

Jaz hočem le reči, oče Modrina, kdor hoče urediti svoje kolobarjenje, mora imeti najprej jasen pojem o svojem polju, si mora reči: „Jaz imam tak in tak svet, na takem svetu rastejo take in take rastline, torej moram po tem urediti svoje kolobarjenje. Gori v Trepetah je precejšnja ploskev ilovnatega in glinastega sveta s črnico (humus), na takem svetu se izvrstno počuti pšenica, ječmen, pesa; tam zraven Mihelnovega vrta je ledina s srednje dobrim svetom dovolj globoka, da varno in lepo obrodi rž in krompir;

težko ilovnato in glinasto parcelo v Spovinah bom zasejal z grašico, ovsem in bobom; lahka, plitva, in peščena zemlja na Ježah dobi ajdo, rž; globoka, sveža, srednje težka njiva na „Gmajenci“ dobi nemško in domačo deteljo; lažji svet obsejem s seradelo (krmska rastlina, pri nas malo znana), na vlažen svet pride švedska detelja; bela detelja raste na težki, vlažni in suhi zemlji.

Kolobarjenje bo tedaj zelo različno za onega, ki ima tako različna polja. Ako bi hotel vse obdelovati po enem kopitu, kakor se žalibog tolikokrat zgodi, tedaj mora iti navzdol in njegovo gospodarstvo bo žalostno. Ravno tako nespametno bi bilo, ako bi hotel kdo na polji, daleč od doma, pridelovati rastline, ki dajo veliko dela, kakor n. pr. trgovske rastline. Tu bi prišlo delo predrago; delo in čas bi snedla ves dobiček. Na takih parcelah napravite trajne nasade (kulture); posejte jih s krmo za seno.

Ako imaš jasnost glede zemlje, tedaj poglej še, kako stoje razmere ozir vlage, globočine, humoznosti (je-li ima zemlja dovolj črne prsti ali ne), kako je zemlja pognojena. Zelenjadne rastline, gomo-lji (krompir na pr.) listne rastline (zelje) potrebujejo toplih, humoznih tal, obilo kalija, fosforne kisline in dušika. Rž zahteva fosforno kislino v prvi vrsti, potem pa dušik in kali; za grah in grašico je treba posebno apna k prejšnjim gnojilom izvzemši dušik itd. Ko si urejaš kolobarjenje, moraš biti na jasnem ozir množine gnoja in moraš se nadalje vprašati:

Kakšne so tržne razmere (cene), predno sadiš to ali ono rastlino?

Koliko utegneš pridelati te rastline? Kolik bi bil kosmati dohodek?

Koliko me bo stalo delo?

Moj ljubi oče Modrina! Kakor vidite, kmet prav za prav ne sme

biti nikakov tepec brez glave; treba se mu je mnogo učiti, treba mu je svet poznati, treba poznati naravo. Za kvarte in domino, za gostilno, za lov mu ne preostaje časa. Take reči niso za kmeta, kaj takega si more privoščiti samo oni, ki denarja ne služi sam, ki igra, samo za nekaj let vlogo gospodarja za kratek čas.

Pojdite le večkrat po svojem polji, premišlujte, računajte, kako bi si mogli več pridobiti. Bodite pa previdni; napredujte polagoma, ni treba takoj podirati sveta, ne vihrajte divje v vse novo. Mirno, premišljeno k stvari. Dandanes to ni več tako težko. Gnojila so na prodaj; stroji so na prodaj; železnica spravlja pridelke naprej, po ceni in hitro: z eno besedo, stvar gre če le človek hoče.

Uredite si kolobarjenje, da boste imeli gospodarstvo, kakor na vrhvi. Vsaka rastlinica mora biti na pravem mestu; vsaka pride za rastlino, ki je njena prava predhodnica: delo je razdeljeno, nikdar se ne kopiči, kolobarjenje je pravilno vrejeno. Od leta do leta se povzdiguje kmetija; vedno rodovitnejši postajajo travniki in njive; vedno je lažje gospodariti; vedno bolj se množijo letni dohodki gospodarjevi. Premišljeno, dobro premišljeno, zrelo premišljeno postopajte. Polagoma do cilja! Bog blagoslovi vaše delo, oče Modrina in vsi slovenski kmetje!

—o—

Sadjarstvo.

Tropine od sadja in njih poraba.

Letošnja letina se mora šteti bolj med slabe. Po leti suša, na jesen pa deževje storilo je mnogo škode na pridelkih, tembolj mora toraj kmet paziti, da tisto, kar je pridelal, spravi v korist kolikor največ mogoče.

In med tem so tudi sadne tropine pri stiskalnicah vredne, da jih porabimo do čistega v dobiček.

Te se porabijo lahko na več načinov. Najprej se lahko napravi

iz njih kis. Treba jih razdrobiti in namočiti in razdrobiti v gorki vodi ter za par tednov pustiti na ne premrzlem mestu. Pomniti je, da je za napravo kisa potrebna primerna gorkota, zato je dobro, da se namočene tropine hranijo na bolj toplem mestu, kakor pozneje tudi posoda z kisom.

Kadar smo tropine s kisom že izprešali, še te tudi niso za zavreči. Večkrat se zgodi, da primanjkuje hrane za plemenske svinje v dolgi zimi. Takrat se povprašuje, ali ima kakšen sosed še kaj plev za oddati? Mesto te še precej drago plačevati, pomaga si kmet sedaj v jeseni s tem, da iztisnjene tropine presuši na zraku, da ne splenijo. Te se potem pridevajo h kuhovini za svinje; to pa po malem, da žival od njih kisline ne dobi skomine in rahlih zob.

Brez dvoma ima tropina še vendar več redilnih snovij, nego pleve, katerih dostikrat ni drugo, nego same špičaste rese.

Kmet, ki želi gojiti mlado sadno drevje, tudi ne sme pozabiti, sedaj si posušiti tropin, da iz njih dobi peške za seme. Ako so le-te skup stisnjene čez zimo shranjene, se jim v plesnobi skvari kaljivost. Treba jih toraj razdrobiti, na zraku presušiti in potem shraniti tako, da so obvarovane prehudega mraza, mokrote in pa miši ali ptičev. Le tako se mu bode mogoče zanesti, da, kadar v spomladadi naseja v drevesnici mladi zarod, mu bode ta gotovo kalil in rastel.

Iz tega razvidimo, da se pač izplača porabljati tropine. In ravno sedaj v jeseni, ko so še sveže, je pravi čas, da si je kmet lahko okovari. Kmetje ne pozabite na to!

Pohorski.

Perutninarstvo.

Umetno perutnistvo v Ameriki.
Povzeto po knjigi „Umetno perutnistvo“ spisal v nemščini Herman Schneider, 1904.

Kakih 40 let sem bo, kar je postala perutninoreja v Ameriki

obrt. Farmovec, energični obdelovalec ameriške planjave z železno voljo je kmalu umel izrabiti ugodne predpogoje in vse obilne tehnične pridobitve zadnjega časa zatonulega stoletja praktično izkoristiti. Predsodkov Američan ne pozna in da bi smatral stvar, ki mu prinaša veliko dobička, za „otročjo“ mu niti na misel ne pride.

Ameriško perutnistvo je večinoma v rokah farmovca, njegovo gospodarstvo je za to kot ustvarjeno; skupnih vasij, kot pri nas, tam ni, mnogokrat je gospodar oddaljen več ur od svojega sosedu. Mnogo farmovcev, ki so spoznali vrednost perutnistva, je spremenilo svoje kmetije v velike perotninarske zavode, o kakoršnih pri nas niti pojma nimamo.

Imamo sicer tudi pri nas sem pa tje kak perutninarski zavod (v severni polovici naše države jih je več, na Kranjskem mi je znan samo oni v Tržiču na Gorenjskem), po Nemškem in Francoskem celo mnogo, a ena velika razlika je mej zavodi na evropski celini ali kontinentu in mej onimi onstran morja.

Pri nas cepimo in razbijamo svoje moči s tem, da gojimo po več vrst; ker ne vemo, kateri vrsti naj bi dali prvo mesto, zato si jih držimo več, težjih in lažjih, upajoč tako zvišati rentabilnost, Američan pa posveti vse svoje znanje in prizadevanje enemu plemenu, pa ima tudi potem velkoletno uspehe.

Ako si ogledamo sliko takega ameriškega zavoda, takoj opazimo nekaj značilnega za ameriške razmere: tu ni nič stisnjenega ali malekostnega, ne zidovja in drugih ograj, vse je složno, lično in enostavno.

Kako veliki da so ameriški perutninarski zavodi, o tem le par zgledov. Vzemimo takozvano oksoforesko perotninsko farmo. Kako duhohito je napravljena staja za plemenske race. Misli si dve dolgi vrsti nizkih kočic drugo vstric

druge v določeni razdalji morda kakih 30 metrov. Vsaka vrsta ima 20 oddelkov po 50 plemenskih rac in vseh teh 2000 živali nakrmili v eni uri ni nobena umetnost. Vmes mej obema vrstama je namreč zelo prostorno dvorišče, vsak oddelek ima svoj ograjen prostor kot tekališče in svoj ograjen oddelek v velikem ribnjaku, ki veže obe dvorišči. Nad tekališčem je izpeljan na kolen majhen železen tir in iz železnega vozička se ob svojem času trosi krma na široke deske na tleh, za vsaki oddelek posebej.

In potem vzgajališče mladih rac, kako ti je zopet bistroumno napravljeno! Sredi poslopja kurilna soba in na obe strani pred njo in za njo se razteza nizko poslopje. Vsaka polovica ima zopet na desni in na levi po 17 oddelkov, vsega skupaj je tedaj v 140 m dolgem poslopju $4 \times 17 = 68$ oddelkov. Oksfordska farma je proizvela predlanskim z 68 valivnicami po 360 jajec 38.000 rac in 29.000 piščancev.

Druga velika račjereja je ona gosp. Truslova v Stroudsbergu, ki producira na leto po 25—30.000 rac. Njegovi valivni vspehi niso nič posebni. L. 1902. je dobil iz 43.602 jajec samo 21.160 rac, to je $48\frac{1}{2}\%$ vseh podloženih. Evropejci hočemo imeti najmanj 70%, drugače stroj ni za nič. Amerikanec je popolnoma zadovoljen s 50%. On si pravi: ako dobim iz 2 jajec eno raco, tedaj se mora to brezpogojno izplačati.

Amerika se ponaša, da proizvaja največ perutnine na svetu. Toda pri tem niso odločivne velike farme, ne, ampak splošno razširjeno umetno perutništvo tudi po najmanjših kmetijah. Vsak farmar, naj ima 10 ali tisoč akrov zemlje v lasti (1 akr je 0,4 ha) se jasno zaveda, kakega pomena, da je perutnina in še posebej, kako veliko vrednost, da ima umetno valjenje in vzgajanje za gospodarja. Najbolj priprosta žena

ti zna na prste naštet, katere prednosti ima valivni stroj pred naravno kokljo-kokodačo.

Da je to izredno razširjenje umetnega perutništva ustvarilo trdi obrt, ki si jo večjo težko mislimo, to si lahko razlagamo. So tovarne, ki razpošljejo na leto čez 50.000 valivnic in veliko čez 100.000 umetnih kokelj za vzgajanje mladičev.

Bistroumju in neutrudni energiji priprostih farmovcev se ima zahvaliti Amerika v prvi vrsti za svoj sloves na polju perutništva.

— o —

Kokoš „minorka“.

Kokošja pasma minorka je prišla k nam iz Španskega, do sedanje popolnosti pa so jo pripravili Angleži. Perje te krepke, postavne kokoši je gosto in bogato in leži tesno na telesu. Najbolj priljubljena barva je temnočrna z bogatim zelenkastim kovinskim sijajem. Imamo pa tudi bele minorkke, kojih perje mora biti lesketajoče belo kot svila. Jajca, ki jih znese ena kokoš na leto po 180 do 200, tehtajo 60, 70, da celo 80 gramov eno, pa tudi čez. Jajca so snežnobela. Meso minorkke je nežno in belo; doraščen petelim tehta do $4\frac{1}{2}$ kg, puta kake 3 do $3\frac{1}{2}$ kg. Ako pomislimo še, da je to pasmo zelo lahko rediti, da ne potrebuje veliko prostora, tedaj si lahko razlagamo, zakaj da jo ne samo kratkočasarji ampak tudi kmetje vedno bolj cenijo.

Splošno.

Zimsko delo.

(Pismo starim in mladim slovenskim očancem.)

V par tednih, tako kaže kalendar, se prične zima, ljubi oča Andraž in čeravno smo še v pozni jeseni, vendar je pozorišče v naravi urejeno bolj za nastop zime s svojimi golimi vejami in piskajočo burjo, ki preveva kosti, zgodnjim mrakom in poznim svitom. Pomlad, poletje in jesen so proč

s svojim veseljem in žalostjo. Nasta zima s svojim veseljem in delom. Prijazno sedite zvečer skupaj v hiši, ženske predejo (kjer se je še ohranila ta lepa domača obrt), vezejo, šivajo, krpajo, kramljajo o tem in onem in zimski večer je za nje rajski večer, ki razvedri srce in dušo. Možakarji vlečejo iz svojih pip, gredo v gostilno, si pripovedujejo o slavnih činih starih dedov in požrtvovalnosti ruskega vojaka v vojski, o utrdbah in podkopih portarturskih ter o drugih učenih rečeh ali pa mečejo — kvarte. Po dnevu pokrivajo gospodar, domači sin, hlapec in dekla podpisnice z repo in peso ali mlatijo na podu, spravljajo drva, vozijo gnoj, lapor, delajo kompost v velikih kupih. V hlevu je glavna skrb, da je enakomerna toplota in da se krma pravilno meša in pripravlja. Živina se skrbno glešta in snaži, dovaja se s prezračevanjem svež zrak, gnoj se vsaki dan potrese s sadro (gips), da ne nastanejo razne bolezni in zato, da ostane dragocena rastlinska redilna snov, ki ji pravimo dušik, v gnoju ter ne izpuhti iz njega v podobi sopare. Glavna skrb se obrača seveda na krave; saj so ravno te po zimi nevsahljiv studenček, po katerem kaplja dnevoja grošek v hišo ali pa skupaj konci meseca v obliki kron in petakov. Kar se vprežne živine, posebno rejenih volov, neobhodno ne potrebuje, to se čez zimo proda. Brejim kobilam je treba streči posebno pazljivo, da se pač ne prehlade in ne zmočijo. Krilati rod na dvorišču pa dobi vsaki dan za malo južino zmečkanega kuhanega krompirja s korenjem še gorko, na to potreše skrbnejša gospodinja, ki bi rada zimskih jajec, še pest mesne moke (ki se dobiva po nizki ceni pri Fattinger-ju, Dunaj); a ob enem skrbi, da leže kurje grede nekoliko nad zemljo, da niso premrzle, ne vlažne, ne usmrajene, da ni v njih polno mrčesa, zato naj bodo tla v kokošnjaku potre-

sena s pepelom, peskom in apnim prahom.

Kakor vidite, ljubi Andraž, je dela tudi po zimi do vratu, samo oči je treba odpreti, da se ga najde; posebno važne so po zimi tudi razne zboljšave na njivi in travniku, izdelava in poprava dobrega orodja za poletje i. t. d.

Da ne pozabim, oče Andraž! Tudi duševno življenje mora biti po zimi čvrsto in živahno. Zima je čas duhovne setve. Poleg skrbnega izvrševanja dolžnostij napram Bogu in cerkvi, skrbite ljubi oča, da bodo udje Vaše družine, posebno sinovi od 16. leta naprej čvrsto in redno obiskavali shode bodisi kmetijskega ali izobraževalnega društva, ki je pri Vas; rečem Vam: kmet, ki ni vpisan v nobeno dobro društvo, sploh ni kmet, on ni poljedelec, on sploh ne spada v naš svet. Pravi, napredni kmetje se posvetujejo po zimi o skupnih podjetjih, kako bi si napravili skupno konsumno društvo (in nič se ne boje, če drugače misleči nasprotniki proklinjajo v dno pekla taka podjetja), čutijo že davno potrebo Rajfajzenove posojilnice, ustanovitve mlekarske zadruge, nekdo jim svetuje dobroto zavarovanja za življenje, drugi jih roti, naj skupno popravijo občinsko pot, ki je sramota zanje in Kajnovo znamenje njihove zanikrnosti, gd. učitelj navdušuje k skupnemu naročilu dobrega sadnega drevja za spomladansko saditev, naštevajoč najprimernejše krajevne vrste in tako dalje.

Zima je in ostane polje za duhovno setev in v vasi, kjer delujejo gg. župnik, župan in učitelj ter gospodarji lepo mirno in pogumno drug z drugim, tam je krasno, lepo živeti. V takih krajih se ljudje ne prekljajo s pravdami, ne posedajo cele dnevi po gostilnah, v takih vaseh je zapisana na duševnem praporu vsakogar besedica „delo“, in kjer je delo, mirno, zavedno, vrejeno delo, tam je sreča in blagostan doma.

Slavno delo — okoli Božiča ali novega leta — najlepše in najvažnejše zimsko delo pa je račun, kajti kjer se ta še ni naselil, naselil tudi v najmanjšo kočico, tam o pravem gospodarstvu ne more biti govora. Danes tudi kmetijstvo ne shaja več brez računstva, kakor trgovina že davno ne, kajti danes gospodarimo s trgovcem vred tudi kmetje s pomočjo parnikov, železnic, brzojava in vsakovrstnih iznajdb, ki vse vplivajo zelo močno na poljedelstvo in je spreminjajo. Kmet mora dandanes hočeš-nočeš misliti po trgovsko, mora računati, delati, ako noče da pride pod kolo.

Kmet mora zdaj po zimi računati: Koliko si našel, nakosil, nakopal, naruval? Koliko stane tebe samega 1 stot žita, 1 liter mleka, 100 kg krompirja, 1 kvintal sena? Kaj moraš spremeniti, ako nisi ničesar pridobil, ampak imel celo zgubo? Kakšno je bilo kolobarjenje na tvojem polji? Ali je bilo pravo, ali ga je pa morda treba spremeniti? Kako imaš postaviti rastline v vrsto kolobarjenja, da bo vsaka stala na mestu zanj najboljši ugodnem? (Če tega ne veš, čitaj pridno in s premislekom Rohrmanovo „Poljedelstvo“, poglavje o „kolobarjenju“.) Ali naj pomnožim pridelovanje žit ali krmskih rastlin? Ali naj rabim umetna gnojila ali shajam z domačimi gnojem, ali naj pomnožim število molžne živine? Ali naj vpeljem trgovske rastline, kakor zelje, lan? i. t. d. i. t. d.

O, ljubi kmet, to je zimsko delo, delo polno okrepčila, polno veselja, a tudi delo, ki prinese dobiček, denar v hišo, če je prav premišljeno in dobro izpeljano.

Pač dobro vem, ljubi oča Andraž, da niso vsi in da v mnogih krajih je le malo kmetov zmožnih vse to izpeljati. Časi so bili preje preslabi, malo se je storilo za izobrazbo kmečkega stanu in še zdaj se ga zanemarja na odločivnih mestih. Tu si mora kmet sam pomagati. On si mora poiskati dobrega sveta v kmetijsko-izobraže-

valnem društvu, on se mora kot čevljar in krojač, pek in mesar učiti brati, mora imeti naročen dober kmetijski list, on enega, njegov sosed zopet enega in tako naprej. On se mora s svojimi prijatelji razgovarjati o tem, kar je čital, mora se dalje izobraževati. Pred vsem pa se ne sme strašiti leto za letom delati račun o svojem gospodarstvu. In to ni tako težko. Ako pridno bere „Narodnega Gospodarja“, dobi v njem tudi navod, kako mu je to storiti.

Ubogajte me oče Andraž in ne boste se kesali. Računanje edino Vam pomore preko hriba.

Rado Podgorski.

Zelje, kako ga okovariti na zimo, da bode ukusno.

Mnogokrat se sliši tožba: „Tako lepo zelje nam je zraslo, ali sedaj po zimi se nam je pa skoraj spridilo, kaj je neki temu vzrok?“ Na to odgovarjamo v kratkem, da se je zelje skvarilo vsled nepravilnega ravnanja, kadar se je spravljalo v shrambe. Da se to nebi več zgodilo, naj služi o tem kratek pouk o spravljanju zelja.

Najprej nam je treba oskrbeti močno kâd, katera je najboljša iz hrastovega ali pa mecesnovega lesa. Dober je zato tudi drugi les, samo da je dosti močno narejena, da se zelje v kadi sme dobro potlačiti in zatem obtežiti, da pri tem vode nikakor ne spušča. Ako se namreč to zgodi, je zelje ravno radi tega gotovo skvarjeno.

Kadar se zelje spravlja, naj se, če mogoče, to zgodi ob suhem vremenu. Ako pa je v tem času vedno dež ali sneg, naj se ono deva pod streho na manjše kupe, pusti za kak dan ležati, da se mokrota nekoliko odteče. Če se je pa prigodilo, da je zelje na njivi zmrznilo, ne kaže ga sekati tacega prej, predno se je samo stajalo.

Zeljate glave sekajo naj se previdno, da pri tem ne padajo na prst in se oblatijo. Prst se

namreč težko da osnažiti, pa je zelju vsled gnjilobe močno škodljiva. Zatoraj pa se mora zelje, predno se glave režejo, vselej skrbno in previdno osnažiti. To se zgodi, da se glave od zunaj olupijo in otrebi vse gnjilobe in nesnage, nato se glava prereže čez sredo in sedaj se izreže tudi sredina, katera je pretrda za rezanje k zelju. Še le sedaj se dá zeljnata glava pod nož.

Priprava za zelje rezati je menda v raznih krajih različna. Vendar bodi si že taka ali taka, urejena mora biti tako, da reže vedno enakomerno, to pa ne predebelo, pa tudi predrobno ne. Prvo je preokorno za v lonce in na mizo, drugo pa se v kadi preveč sprime in rado gnjije. Narboljša mera širivosti rezanega zelja je okoli pol centimetra. Tako, pa enakomerno narezano zelje narbolj kaže za na kmetsko mizo.

Sedaj pa, kam in kako naj se zelje shrani? Rekli smo, da v dobro pripavljeno kad, katero je postaviti najboljše v kleti, to pa zaradi primerne toplote po zimi. Ondi naj se postavi kad kje bolj v sredi, to pa zato, da je več prostora v visočino, da se radi tega zelje lažje bolj trdno potlači, kar mu je čez vse potrebno.

Predno se zelje začne nositi v kad, položi se na dnu kadi po jedna vrsta celega zeljnega perja, to pa zato, da se pri izjemanju zelja od dna posode lažje odlušči. Sedaj se vsuje v kad jerbas zelja, katero se osoli vsaj z jedno pestjo soli in ko je to čez par minut z snažno umitimi nogami ali pa še bolje s tolkačem že do dobrega potlačeno, prinese se drugi jerbas, kateri se zopet osoli in potolče. Tako se ravna, dokler ni posoda polna.

Tukaj pa mi je še nekaj omeniti. Da ima zelje bolj prijeten duh in okus, prideva se k soli navadno precej kumine. Nekteri radi dišave priporočajo celo nekoliko popra in gvirca v zrnu, č. g. žup-

nik Kneip pa svetuje celo brinjeve jagode. Vendar to stori vsak po svoji volji in okusu, potrebno ravno ni. Samo soli mora biti zadosti.

Ko smo zelje tako potlačili v kad, skrbeti nam je, da se ono sedaj zadostno obteži. Prirezati nam je iz desek primerno dno, katero se naloži navrh, pa mora biti za prst manjše na okoli od kadi, da se ne naslanja. Na to dno se naloži za utež zadosti kamenja, ali pa se pripravi vijak, da se zelje stisne. To stiskanje traja po več tednov, dokler se zelje ne skisa. Pa tudi kadar se zelje že odjemlje, se ne sme pozabiti na utež, samo da manjši velja.

Kdor bo tako ravnal, si bode prihranil zelje, to okusno jed — za celo leto, brez da bi se skvarilo.

Pohorski.

Naročevanje v tuzemstvu izhajajočih časopisov in perijodičnih listov po posredovanju pošte.

Priobčujemo naslednje izvod iz naredbe c. kr. trgovskega ministerstva na Dunaju, 17. oktobra 1904 št. 54057.

1.) Poštni uradi prevzemajo naročila na tuzemske časopise in perijodične liste v ta namen, da je odpošljejo časniškim upravam.

2.) Časniške uprave, ki dopuščajo, da jim naročila na ta način dohajajo, imajo bližnjemu c. kr. poštnemu uradu naznaniti pismeno časnike in perijodične liste v svrhu, da se iste vknjiži v časniški imenik I.

Prijava mora obsezati: Ime časopisa ali perijodičnega lista in morebitnih rednih prilog, kraj, kjer izhaja list, kolikokrat izhaja, naročbeno dobo (ali mesečno ali četrtletno i. t. d.), sedež časniške uprave, oddajni poštni urad iste in naročbeno ceno za odpošiljanje potom pošte v tuzemstvu. Istotako se ima vsaka prememba naznaniti pismeno dotičnemu poštnemu uradu. Časniški imenik I. izide vsako leto

v polovici decembra; v polovici mesecev marca, junija, in septembra izidejo dodatki k istemu. Da se prijave ali popravke more uvrstiti v časniški imenik ali dodatke, morajo se poslati najmanj štiri tedne pred zgoraj navedenimi obdobji; v nasprotnem slučaju bi se ne moglo jamčiti za uvrstitev.

3.) Pri naročbi časopisa ali perijodičnega lista plača naročnik naročnino in poleg te, pristojbino 10 st. za poštno posredovanje; to pristojbino se zahteva samo jedenkrat, ako naroči naročnik istodobno več števil iztisov jednega in istega časopisa ali istega perijodičnega lista in ako naročbeno doba teh iztisov istočasno pričenja in neha. Naročiti se more samo za dobe naznačene v časniškem imeniku. Naročnik udobi o izvršeni naročbi in plačani naročnini pobotnico.

4.) Naročila in naročnine pošiljajo se nemudoma pristojnemu poštnemu uradu časniške uprave, ktere dolžnost je, da iste pri poštnemu uradu prevzema. Dolžnost časniške uprave je, ako ni izjavila, da bode naročila in naročnine pri poštnem uradu sama prevzemala, da nastavi v to svrhu pooblaščenca, kateri udobi vsakikrat poštno-uradni izkaz o prijetih naročninah. Za hranjenje se ne zahteva nikake pristojbine.

Z izročbo naročila in naročnine je dolžnost poštne uprave storjena. Na preklic izvršenega naročila se samo ozira, ako ni bilo naročilo in naročnina časniški upravi še izročena. Pristojbine 10 st. se ne vrača.

5.) Poštna uprava jamči samo za vplačane naročnine v oni meri, kakor za poštne nakaznice. V širši meri ne jamči poštna uprava in posebno ne za redno izročevanje naročil in naročnin za dolžnosti in obveznosti, ktere ima izdajatelj za vrnitev naročnin v slučaju da časopis prestane izhajati i. t. d.

Na vsak način je to jako pametna in jako potrebna odredba.

Ker smo že poslali poštnemu ravnateljstvu izjavo, s katero smo privolili v ta novi način naročanja lista, se bo mogel „Narodni Gospodar“ v bodoče tudi na ta novi način naročiti.

Za posestnike na ljubljanskem močvirju.

Da se povspesi obdelovanje močvirja in izkoriščavanje šote na ljubljanskem močvirju, določilo je c. kr. poljedelsko ministerstvo večji znesek in je razpisalo več državnih daril.

Ta državna darila se bodo podelila:

1.) za uzorno umetno pridelovanje krme na nepokritih močvirnatih tleh;

2.) za uzorno poljedelstvo na nepokritih močvirnatih tleh;

3.) za uzorno vrtnarstvo na nepokritih močvirnatih tleh;

4.) za primerno porabo šote.

Natančnejši pogoji se najdejo v listu: „Zeitschrift für Moorkultur und Torfverwertung“ — letošnji zvezek št. 5. — oziroma je zvejo prizadeti pri svojih občinskih zastopih.

Nove dopisnice.

Že nekaj dni so v prometu nove dopisnice, medtem ko stare ostanejo še v rabi. Nove dopisnice se razlikujejo od starih, da imajo na levi strani trikotni prostor, na katerega bo zapisal odpošiljatelj svoj naslov. Okrask, ki je bil nepotreben, izostane. S tem, da iz-

polni izpošiljatelj oni prostor, si zagotovi, da se mu dopisnica vrne, ako je ni mogoče dostaviti naslovniku.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 37.: (J. H. v T.) Katere vrste jabolk naj cepim, da bi jih dražje in boljše prodal nego mašančkarje?

Odgovor 37.: Mašančkar tvori jako dobro kupčijsko blago in je toraj prav priporočljiv, ker rad rodi in jabolka so jako trpežna. Ako imate mnogo prostora, da se izplača zasaditi še par drugih vrst, potem bi Vam svetovali kanadsko rejneto (Canada Rtte.), ananas (Ananas), zlato zimsko parmeno (Winter-Goldparmane), baumanovo in sivo francosko rejneto (Baumann's in Graue französische Rtte.), ter mogoče še štetinca (Stettiner) kaselsko rejneto (Casseler Rtte.), in pisanega kardinala (Geflammtter Kardinal). Je sicer še mnogo takih vrst, ki bi pri Vas dobro vspevale, toda boljše kupčijo bodele napravljali, če posadite le malo vrst pa mnogo od ene sorte, ker potem je obiranje in spravljanje mnogo lažje in tudi cenejše, ker se več naenkrat nareži. Tudi je priporočljivejša pomnoževati bolj pozne vrste.

Vprašanje 38.: (J. H. v T.) Je zdravo pokladati živini jabolčne tropine?

Odgovor 38.: Če jih le živina rada jé, potem ji lahko brez skrbi pokladate bodisi frišne ali že kuhane tropine. Seveda ne smejo biti že pokvarjene. Navadno jih živina sprva ne mara, a potem se tudi tej krmi kmalu privadi. Prenajesti se pa ne sme.

Vprašanje 39.: (J. H. v T.) Ali res ni dober sveži konjski gnoj za gnojenje vinogradov. Je bolje rabiti ga samega ali pomešati z drugim gnojem.

Kedaj je bolje gnojiti, jeseni ali spomladi?

Odgovor 39.: Sveži konjski gnoj je dober za gnojenje v težkih, ilovnatih in bolj mokrotnih zemljah, ker zemljo rahlja in jo ogreje. Ni pa priporočljiv v peščenih zemljah. V takih je bolje pomešati ga s kravjim ali s prešičjim gnojem, ker sta bolj mrzla. Gnoj se navadno le spomladi ob prvi kopi podkopava, zlasti pa še razkrojen, vležen gnoj; toda podkoplje se ga lahko tudi jeseni, pa plitveje, da hranila v teku zime ne zginejo pregloboko v zemljo.

Priporočja se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbam zvonov. Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Omaro za led nerabljeno, proda neka mlekarska zadruga. Pojasnila daje „Gospodarska zveza“.

I ali dva mlekarska učenca sprejme večja mlekarska Zadruga. Pojasnila daje „Zadružna Zveza“.

Baderna (v Istri), gospodarsko društvo, ima v svoji zadružni kleti 4000 hl črnega in 500 hl belega vina. Kdor hoče kupiti izborna istrsko kaljico po zmernih cenah, jo dobi zanesljivo pri gospodarskem društvu v Baderni.

Službo poslovodje pri kaki zadrugi išče pošten, doleten mož, ki že več let deluje pri velikem konsumnem društvu ter vse tozadavne posle popolnoma pozna. Več se izve pri našem uredništvu.

Zajamčeno pristno vino ima v zalogi Kmetijsko društvo v Vipavi veliko množino, katero prodaje za mašna vina belo od 40—30 kron 100 l postavljeno na postajo Postojna. Rudeče pa od 35—40 kron. Zadrugam in večjim odjemalcem oddaja vino po izjemnih znižanih cenah. V zalogi je tudi tropinsko žganje.

Na Nižje-Avstrijskem proda se 1155 oralov gozda

Starost in vrste:

285 oralov	61—80 let	stare smreke, jelke, hoje, bukve.
224 „	31—60 „	
365 „	21—40 „	
181 „	1—20 „	

Oral je 57 arov.

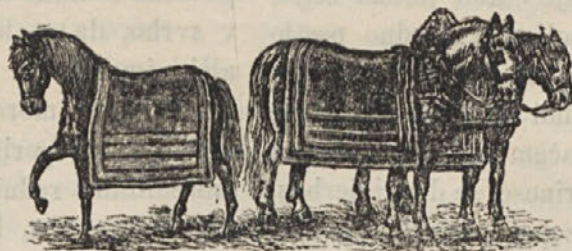
Cena: 360.000 K; potrebna svota: 180.000 K.

Ker se dobijo za zemljo kupci, se da to posestvo dobro parcelirati — in ostane kupcu gozda samo les.

Poizvedbe na:

3—1

R. R. 122 posterestante. Karlovi vari. Češko.

vojaških konjskih odej.

Cena: 1 samo K 4.40 in par samo K 8.40 (6 parov poštine prosto.) Odeje — temnosive — so debele in trpežne ter grejejo kot kožuh, velikost 150/200 cm, toraj pokrijejo celega konja. — Razločno pisana naročila naj se pošiljajo na Steiner-jevo komisijno trgovino združenih tovarn za odeje, Dunaj II., Taborstrasse 27. — Denar se pošlje v naprej, sicer se naročilo izpelje proti povzetju.

Za odeje, ki bi ne prišle, vrnem denar.

Velika ponaročila, tako od posestnikov Gebauer, Noisternig, Mallnitz, župnik Bardin, Lang, Rotter, Suchodoli itd. 12—2

Združene tovarne za volnene izdelke prodajo letos spet samo po meni direktno konjerejem približno 4000 takozvanih

Kmetovalci rešite svojo živino mehčine in krhkosti kosti,

kar je po mnenju živinozdravnikov neizogibno, ker ima letos krma premalo rudninskih snovi s tem, da ji redno pridevate

Barthel-novo klajno apno.

Nekaj dek vsaki dan v preprečenju koristi več, kot ravno toliko kil, če se je bolezen že pojavila. Potrebuje se za pol leta za eno kravo 6—7 kg, za 1 svinjo 3—4 kg. Poduk o klajnem apnu in o boleznih zastonj.

Stroški mali!

Korist tisočkratna!

Svari se pred posnemanji pod imenom redilno apno, klajna koščena moka itd. Zabitevajte povsod izrecno samo-le kot najstarejše, najpriznanejše in najboljše

Barthel-novo klajno apno.

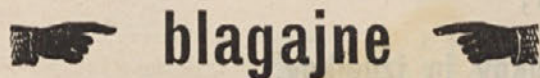
Dobi se pri

12—4

„Gospodarski zvezi“ v Ljubljani.

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

210 24-21

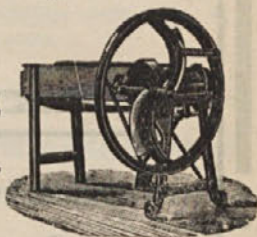
Amerikanski motor na bencin

najsposobnejši motor za kmetijo in rokodelce, ker je jednostaven in zanesljiv ter malo stane, kar se pri nobenem drugem motorju ne doseže.

Več motorjev od nas že tekó pri poljedelcih, koji so nam za iste prav hvaležni, ker z njim mlati, rezanco reže, drva žaga in sploh opravi vsako delo za majhen denar.

Najboljše poljedelske stroje, kakor:

mlatilnice, slamoreznice, gepeljne, čistilnice, mline in preše za sadje in grozdje itd.

Železo, traverze, železniške šine, cement, štorje za strop in vso potrebščino za stavbe, okov in orodje ter pozlačene nagrobne križe se dobé najceneje pri

224 x—8

Karol Kavšeka nasled.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga poljedelj. strojev
Ljubljana, Dunajska cesta št. 16.

Nad 360.000 v rabi!

Nad 600 prvih odlikovanj!

218 x—1

Delniška družba Alfa-Separator

Zaloga za južne dežele:

== v Gradcu, Annenstrasse 26. ==

Prosim berite!

Prosim berite!

Radovoljno Vam potrdim, da so od Vaše cenjene tvrdke za našo mlekarno postavljeni stroji, in mlekarske oprave sploh najboljše kakovosti in nas v vsaki svrhi popolnoma zadovoljujejo. Z opravičenim ponosom se zato lahko sklicujete na tukajšno mlekarsko opravo, katera se gotovo lahko prišteva k najmodernejšim delovršbam.

Spoštovanjem

Deželna mlekarina in šola za sirarstvo

v Kromerizu, Moravsko.

Kromeriz, dne 20. maja 1903.

Anton Eiska, l. r. ravnatelj.

Popolne oprave za mlekarne na roko

in na silo: Aparate in posode.

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. 1

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup vseh gospodarskih potrebščin, posebno pa umetnih gnojil: Tomaževe žindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov itd., modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov itd., semen, živine, strojev, orodja itd.;

nakup vseh gospodinjskih potrebščin;

prodajo vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.

➡ **Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.** ➡

Pomoč pri pomanjkanju krme! Stroji za pripravo krme!

Stroji za rezanico na patent valjčkih z mazljivimi tečaji lahko za goniti, kar prihrani 40% moči

Reznica za repo in krompir,

Mlini za drobljenje in mečkanje,

Parnica za živinsko klajo,

Prenesljive štedilne peči s kotlom z emajliranimi ali neemajliranimi vložnimi kotli, stoječe ali za prevožno, za kuhanje in parjenje živinske klaje, krompirja za različno poljedelsko in domačo porabo itd., potem

Stroj za kuruzo roškati,

Mlini za čiščenje žita,

Čistilni stroji trijerji

Stiskalnice za seno in slamo,

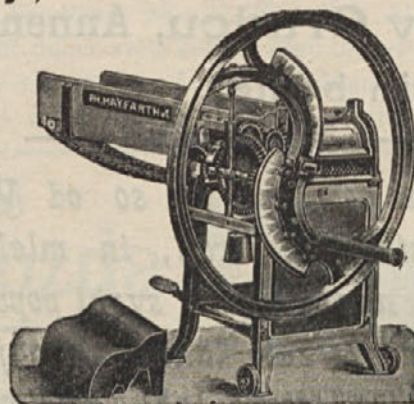
Stroji za mlatiti, viteli, jekleni plugi, valjarji in brane.

Najboljši stroji za sejati „AGRICOLA“

(zistem s premakljivim kolesom) jako priročni, brez spremenjalnih koles za vsako seme, za v goro in dolino.

Samotvorne patentovane brizgalnice za pokončavanje grenkulje, na drevju in hmelju, škodljivcev, peronospore itd.

Vse te stroje izdeluje po naj-novejši odlikovani napravi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in fužine na par

DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

17 24-6

Obširni katalogi brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se iščejo.

Izdajatelj: Zadrúžna Zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Ivan Rožman, uradni vodja „Zadrúžne zveze“. — Tisek Zadrúžne tiskarne v Ljubljani.